

ปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต

อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด

กรรณิการ์ ประมูลจักษ์*

เชิงชาญ จงสมชัย**

บทคัดย่อ

งบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญที่หน่วยงานรัฐรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องใช้เพื่อการวางแผน และบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยศึกษาจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 7 แห่ง จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 143 คน และผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม และการจัดกลุ่มสนทนา (Focused group discussion) และสถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เห็นว่าปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับน้อยทั้งโดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการอนุมัติงบประมาณ ด้านการจัดเตรียมงบประมาณและด้านการควบคุมงบประมาณ แต่เมื่อจัดสนทนากลุ่ม (Focused group discussion) กลับพบว่า ปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากหน่วยงานภายนอกเนื่องจากความไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานอื่นที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผลนำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างองค์กรกับหน่วยงานนั้นได้ ข้อเสนอแนะที่ได้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ : การบริหารงบประมาณ/องค์การบริหารส่วนตำบล/บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล

* นิสิตปริญญาโท, สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์, วิทยาลัยการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, อาจารย์ที่ปรึกษา

The Budget Management Problems of Sub-district Administrative Organizations in Si-Somdet District, Roi-Et Province.

Kannika Pramuljukko^{*}

Cherngcharn Chongsomchai^{**}

Abstract

Budget is an important tool that government agencies and local governments use for planning and managing available resources effectively. This study aims at investigating the opinion on budget management problems of sub-district administrative organizations. Suggestions on how to solve problems, and budget management development of sub-district administrative organization are included. The samples of 143 people involved with budget preparation and 12 key informants of 7 sub-district administrative organizations in Si-somdet District, Roi-Et Province are the case study tools used to collect data are questionnaire together with focused group discussion. This study use the descriptive statistic. The results were as follows: Personnel of sub-district administrative organization believed that budget management problems of sub-district administrative organization in Si-somdet District, Roi-Et Province were at low level both generally and 4 aspects – budget management, budget approval, budget preparation, and budget control overaged order from highest to lowest is the average. While the opinion from focused group discussion found that some problems generated by other agencies, due to lacking of understanding on their own roles and responsibilities toward sub-district administrative organization, resulting conflicts among agencies. Suggestions will be the benefit in budget management development of sub-district administrative organization more effectively.

Keywords: Budget Management / Sub-District Administrative Organization / Personnel of Sub-District Administrative Organization

^{*} M.P.A. Student (Public Policy), College of Politics and Governance, Mahasarakham University.

^{**} Assistant Professor, College of Politics and Governance, Mahasarakham University, Advisor.

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ต้องดำเนินการตามมาตรา 66, 67 และอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา 68 สำหรับอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (โกวิท พวงงาม, 2550, น. 166-170) ปัจจุบัน พ.ศ. 2556 การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวนทั้งสิ้น 5,492 แห่ง (กรมการปกครอง, 2556) ภารกิจที่กฎหมายกำหนดให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ท้องถิ่น เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความใกล้ชิดและรับรู้ปัญหาของประชาชนได้ดีจึงมีความรับผิดชอบต่อประชาชนที่ทำหน้าที่ดูแลให้บริการสาธารณะได้ดีกว่าหน่วยงานอื่น ๆ การทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ได้เต็มศักยภาพของตนเองจำเป็นต้องมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการทางการเงินการคลัง ความสำเร็จในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นจะไม่มี ความหมายใด ๆ หากการทำหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้เกิดการรั่วไหลของทรัพยากรของท้องถิ่นไปกับการจัดการที่สิ้นเปลืองงบประมาณโดยไม่ก่อประโยชน์แก่ประชาชนหรือทำให้นักการเมืองท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ได้รับผลประโยชน์จากการทำหน้าที่ขององค์กร การใช้จ่ายทรัพยากรงบประมาณทั้งหมดจะถูกบันทึกอยู่ในระบบงบประมาณที่เป็นเครื่องมือสำคัญที่หน่วยงานรัฐที่รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องใช้เพื่อการวางแผน และบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการในการจัดทำงบประมาณที่ประกอบทั้งด้านรายรับและด้านรายจ่าย ปัญหาสำคัญคือ ความครบถ้วนของข้อมูลที่นำมาใช้ในการจัดทำงบประมาณ โดยปัญหาหลักคือข้อมูลที่นำมาใช้ไม่ได้เป็นข้อมูลที่ทันสมัย ทำให้กระบวนการจัดทำงบประมาณดำเนินไปภายใต้ข้อมูลที่ผิดพลาด การวางแผนการใช้จ่ายคลาดเคลื่อน เนื่องจากข้อมูลที่นำมาใช้ในกระบวนการจัดทำงบประมาณจะนำมาจากระบบบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งข้อมูลมักขาดความมีเหตุผล ไม่ตรงกับความเป็นจริงไม่สัมพันธ์และไม่ตรงเป้าหมายที่ต้องการ ปัญหาอีกประการหนึ่งที่พบในกระบวนการจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ ปัญหารายจ่ายผูกพันตามสัญญา หมายถึง จำนวนรายจ่ายตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้างที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจทำสัญญาไว้แล้วและจะต้องจ่ายตามข้อกำหนดในสัญญาต่อไป ที่ได้รับผลกระทบจากการจัดเตรียมงบประมาณในงบประมาณก่อนหน้าที่ดำเนินไป การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้าจนส่งผลให้ภาระต้นทุนของโครงการเพิ่มมากขึ้นในระยะต่อมา (สกันธ์ วรรณวัฒนา, 2551, น. 284-285) ปัญหา

รายจ่ายเพิ่มจึงเกิดขึ้นมีการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณเพื่อให้มีงบประมาณเพียงพอกับรายจ่าย

ปัจจุบันรูปแบบงบประมาณที่ประเทศไทยใช้อยู่เป็นรูปแบบงบประมาณแบบแสดงแผนงานเป็นรูปแบบงบประมาณที่เน้นความสำคัญในเรื่องประสิทธิภาพการใช้จ่ายทรัพยากรหรือเงินงบประมาณ การจัดทำงบประมาณแบบแสดงแผนงานจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของแผนงานต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน โดยหน่วยงานที่ของงบประมาณจะจัดโครงสร้างของแผนงานที่จะแสดงค่าใช้จ่ายและผลที่จะได้รับจากแผนงานไว้ด้วย ในการจัดสรรงบประมาณจะมีการวิเคราะห์การเลือกแผนงานหรือโครงการที่มีความเหมาะสมตามลำดับก่อนหลัง ซึ่งจะทำให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อำเภอศรีสมเด็จ เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดร้อยเอ็ดที่แบ่งการปกครองท้องถิ่น ออกเป็น 8 แห่ง ได้แก่ 1 เทศบาลตำบล และ 7 องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย เทศบาลตำบลศรีสมเด็จ อบต. โพธิ์ทอง อบต. เมืองเปลือย อบต. บ้านบาก อบต. หนองเวงควง อบต. หนองใหญ่ อบต. สวนจิก และอบต. โพธิ์สัย ในที่นี้ผู้ศึกษาจะศึกษาเฉพาะกรณีขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งสิ้น 7 แห่ง ปัญหาที่พบจากการปฏิบัติงานคือ ปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอมีการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณเพื่อการเบิกจ่ายรายการใหม่หรือที่ตั้งไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีไม่เพียงพอ ปัญหานี้เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำให้รายจ่ายเพิ่มขึ้น ผู้ศึกษาเลือกที่จะศึกษาในเขตนี้เพราะผู้ศึกษาปฏิบัติหน้าที่ในเขตอำเภอศรีสมเด็จ และทำหน้าที่เกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ศึกษาเห็นว่างบประมาณเป็นหัวใจของการบริหารงานที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสมเด็จ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เหมาะสมถูกต้องต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาและการพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด

ความสำคัญของการศึกษา

นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสมเด็จให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตของการศึกษา

ประชากร ได้แก่ บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณในเขตอำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด

พื้นที่ในการศึกษา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ อบต.โพธิ์ทอง อบต. เมืองเปลือย อบต.บ้านบาก อบต.หนองแวงคอง อบต.โพธิ์สัย อบต.สวนจิก และอบต.หนองใหญ่

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เดือน มกราคม – พฤษภาคม พ.ศ. 2557

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

กรอบแนวคิดในการศึกษา คือ แนวคิดวงจรงบประมาณ ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการจัดเตรียมงบประมาณ 2. ด้านการอนุมัติงบประมาณ 3. ด้านการบริหารงบประมาณ 4. ด้านการควบคุมงบประมาณ (ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์, 2547, น. 6-11)

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าเชิงบูรณาการโดยใช้ทั้งระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม ส่วนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณในเขตอำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด และกำหนดนัดหมายรับแบบสอบถามคืน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยาย และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาเชิงคุณภาพ คือ การจัดสนทนากลุ่ม (Focused group discussion) เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงบประมาณ เสนอแนะการแก้ปัญหา และการพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล จากกลุ่มตัวแทนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณ เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) จำนวน 12 คน นำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ นำเสนอในรูปความถี่และบรรยายความเรียง

ผลการศึกษา

จากการศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า

1. บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณในเขตอำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับน้อยทั้งโดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการอนุมัติงบประมาณ ด้านการจัดเตรียมงบประมาณและด้านการควบคุมงบประมาณ

2. จากการศึกษาโดยการสนทนากลุ่ม พบว่า ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในด้านการจัดเตรียมงบประมาณ เห็นว่า บุคลากรไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองเกี่ยวกับวิธีการจัดทำงบประมาณ งบประมาณไม่สอดคล้องกับภาระการถ่ายโอน การจัดทำแผนไม่สอดคล้องกับงบประมาณเนื่องจากความล่าช้าของหนังสือสั่งการ และงบประมาณไม่เป็นไปตามที่ดั่งรับไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ทำให้เกิดปัญหาการเบิกตัดปี ด้านการอนุมัติงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล เห็นว่าปัญหาการบริหารงบประมาณส่วนหนึ่งมาจากการถูกแทรกโครงการจากการรับปากของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อครั้งที่ตนทำการหาเสียง และความมั่งง่ายของเจ้าหน้าที่ในการประมาณการราคา เช่น วัสดุ ครุภัณฑ์ ทำให้รายจ่ายเพิ่มขึ้นเนื่องจากราคาที่ตั้งในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่ำกว่าราคาในท้องตลาด ด้านการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล เห็นว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณมาจากหน่วยงานอื่นที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ เช่น โรงเรียนทำโครงการขอรับงบเพื่อปรับปรุงถนนภายในโรงเรียน หน่วยงานภาครัฐร่วมกับเอกชนขอรับงบสนับสนุนงานคอนกรีตเพื่อการกุศล การรับถ่ายโอนภารกิจ เช่น จากปศุสัตว์ แต่งบประมาณไม่ถูกโอนมาด้วยทำให้ภาระค่าใช้จ่ายเพิ่ม การโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณจึงเกิดขึ้น และการเบิกจ่ายหลายขั้นตอนเกิดความล่าช้า สาเหตุจากมีกฎ ระเบียบต่างๆ มากมายเพื่อป้องกันการทุจริต และมีการปรับปรุงตลอดเวลา และด้านการควบคุมงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล เห็นว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณส่วนหนึ่งมาจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณยังขาดความเข้าใจในวิธีงบประมาณ เช่น การตีความหรือวินิจฉัยข้อกฎหมาย และระเบียบต่างๆ ยังไม่ถูกต้องชัดเจน ตัวอย่าง การจำแนกประเภทไม่ถูกต้อง วัสดุโดยสภาพมีลักษณะสิ้นเปลือง หมดไป แปรสภาพ หรือไม่คงสภาพเดิม หรือคงทนถาวรและมีราคาต่อหน่วย หรือต่อชุด ไม่เกิน 5,000 บาท ครุภัณฑ์ โดยสภาพมีลักษณะคงทนถาวรมีอายุการใช้งานเกิน 1 ปี และมีราคาเกิน 5,000 บาทต่อหน่วย หรือต่อชุด การตั้งงบสำหรับโครงการจรรยาจากหน่วยงานอื่น และประชาชนไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ตัวอย่าง ประชาคมที่ทำหน้าที่เป็น

ตัวแทนของประชาชนในหมู่บ้านเป็นกรรมการร่วมตรวจงานจ้างโครงการก่อสร้างถนนลูกรัง ประชาคมกลับบอกว่าแล้วแต่เจ้าหน้าที่เห็นควรกับงานถนนเส้นนี้ แท้จริงแล้วประชาคมสามารถที่จะแสดงความเห็นคิดเห็นได้ เช่น การปรับเกลี่ยลูกรังให้เรียบร้อยกว่านี้ให้ผู้รับจ้างปรับปรุงด้วย เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาและการพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล มีข้อเสนอแนะด้านการจัดเตรียมงบประมาณ ได้แก่ การจัดเตรียมงบประมาณหรือการจัดทำแผนพัฒนา ควรมีคณะกรรมการในจัดทำแผนจากหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 2 คน (ประชาคมหมู่บ้าน) ด้านการอนุมัติงบประมาณ ควรคำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณและความจำเป็นเร่งด่วนของประชาชนก่อน ด้านการบริหารงบประมาณ ควรยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณ และต้องกำหนดเป้าหมายการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเป็นรูปธรรม สามารถตรวจสอบได้ และด้านการควบคุมงบประมาณ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี โดยมีตัวแทนของประชาชน และภาคเอกชนร่วมเป็นกรรมการด้วย ควรมีการถ่วงดุลอำนาจจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มากกว่านี้ เช่น การเปิดรับบุคลากรเพิ่มจะส่งผลกระทบต่อพนักงานส่วนตำบลที่มีความเจริญในหน้าที่จะทำให้กระทบต่อระเบียบบริหารงานบุคคลที่กำหนดไว้ไม่เกิน 40%

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มมีข้อเสนอแนะที่น่าสนใจ อาทิเช่น บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการทำงานประมาณ เพื่อจะได้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองเกี่ยวกับวิธีการจัดทำงบประมาณ เพื่อลดการเกิดปัญหาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการจัดเตรียมข้อมูล ด้านการอนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณ และการควบคุมงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณที่มาจากการทำประชาคมของหมู่บ้านควรได้รับพิจารณาจัดทำก่อนเพราะเกิดจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชน โครงการที่เกิดจากการรับปากของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อครั้งที่ตนเองทำการหาเสียง เพราะโครงการแทรกเหล่านี้สามารถที่จะทำการเพิ่มเติมในภายหลังเมื่อมีงบประมาณเพิ่มเติมจากข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ตั้งไว้เกินประมาณการ เมื่อการบริหารงบประมาณถูกจัดลงหมวดเรียบร้อยแล้วต้องมีความระมัดระวังในการใช้ตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณและจัดซื้อจัดจ้างตามแผนจัดหาพัสดุและควบคุมการงบประมาณให้เป็นไปตามที่ตั้งไว้ในข้อบัญญัติ เมื่อมีการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ควรทำการประชุมชี้แจงให้เกิดความเข้าใจระหว่างอำนาจหน้าที่ตนสามารถกระทำเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน

อภิปรายผล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้จำแนกการอภิปรายผลเป็น 2 ส่วน คือ

1. โดยวิธีการใช้แบบสอบถาม

บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เห็นว่าปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับน้อยทั้งโดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการอนุมัติงบประมาณ ด้านการจัดเตรียมงบประมาณและด้านการควบคุมงบประมาณ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการบริหารงานโดยยึดระเบียบกระทรวงมหาดไทยเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และมีการบันทึกบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (e-laas) ข้อมูลทางบัญชีสามารถตรวจสอบได้ทันทีแต่ในบางครั้งการตีความหรือการวินิจฉัยข้อกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ยังไม่ถูกต้องชัดเจน ก่อให้เกิดปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของกาญจนา กิณี (กาญจนา กิณี, 2553, น. 79-80) พบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เห็นว่าบุคลากรขององค์การบริหารโดยรวม และจำแนกตามตำแหน่ง และสถานที่ทำงานส่วนใหญ่มีปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการอนุมัติงบประมาณ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการควบคุมงบประมาณ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของอานัติ สีจันทร์ (อานัติ สีจันทร์, 2550, น. 53) พบว่า การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการอนุมัติงบประมาณ อยู่ในระดับมาก

2. โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focused group discussion)

บุคลากรที่ร่วมการสนทนากลุ่ม เห็นว่าปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล เกิดจากบุคลากรไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองเกี่ยวกับวิธีการจัดทำงบประมาณ คือบุคลากรในด้านจัดเตรียมข้อมูล เข้าใจว่าจะเป็นเฉพาะเจ้าหน้าที่หน่วยงานคลังแท้จริงคือบุคลากรทุกหน่วยงานที่จะจัดเตรียมข้อมูลเพื่อขอรับงบประมาณในแผนงานเพื่อจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณยังขาดความเข้าใจในวิธีงบประมาณ เช่น การตีความหรือการวินิจฉัยข้อกฎหมาย และระเบียบต่างๆ ยังไม่ถูกต้องชัดเจน ตัวอย่าง การจำแนกประเภทไม่ถูกต้อง วัสดุโดยสภาพมีลักษณะสิ้นเปลือง หמדไป แปรสภาพหรือไม่คงสภาพเดิม หรือคงทนถาวรและมีราคาต่อหน่วย หรือต่อชุด ไม่เกิน 5,000 บาท ครุภัณฑ์โดยสภาพมีลักษณะคงทนถาวรมีอายุการใช้งานเกิน 1 ปี และมีราคาเกิน 5,000 บาทต่อหน่วย หรือต่อชุด และปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกิดจากหน่วยงานอื่นที่ไม่

เข้าใจอำนาจหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกระทำได้ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน

ผลการศึกษาทั้ง 2 ประเภท แม้มีความแตกต่างกันแต่ก็มีข้อมูลบางส่วนเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เช่น ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อปัญหาในการบริหารงบประมาณที่ทำการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม สามารถบอกระดับปัญหาและจำนวนได้ว่า ในด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ และในขณะที่ทำการศึกษาปัญหาด้านเดียวกันในเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focused group discussion) การศึกษาที่พบปัญหาในการบริหารงบประมาณที่เกิดจากหน่วยงานอื่น ซึ่งผลการศึกษา 2 ประเภทนี้ เมื่อผู้ศึกษานำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระโดยการบูรณาการจะทำให้ข้อมูลที่ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำไปใช้

จากการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การบริหารงบประมาณยังมีจุดอ่อนบางประการที่ควรปรับปรุงโดยดูจากข้อปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของแต่ละด้านมาเสนอเป็นข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการจัดเตรียมงบประมาณ คือ ปัญหาการบริหารงบประมาณที่ไม่มีการจัดลำดับความสำคัญ และความต้องการของโครงการที่ประชาคมเข้าบรรจุในแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.50$) ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ คือ ควรมีการจัดลำดับความสำคัญ และความต้องการของโครงการที่ประชาคมเข้ามาบรรจุในแผนพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

2. ด้านการอนุมัติงบประมาณ คือ ปัญหาการบริหารงบประมาณที่มีคำชี้แจงรายละเอียดข้อบัญญัติงบประมาณมากเกินไป ทำให้เกิดความสับสนในการพิจารณา ($\bar{X} = 2.74$) ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ คือ คำชี้แจงรายละเอียดข้อบัญญัติงบประมาณควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายไม่ยาวจนเกินไป ทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน

3. ด้านการบริหารงบประมาณ คือ ปัญหาการบริหารงบประมาณการขาดข้อมูลที่แท้จริงในการจัดเก็บรายได้ให้เป็นไปตามงบประมาณรายรับที่ได้กำหนดไว้ ($\bar{X} = 2.67$) ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ คือ ควรมีการจัดทำแผนที่ภาษีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงในการจัดเก็บรายได้ให้เป็นไปตามงบประมาณรายรับที่ได้กำหนดไว้

จากการสนทนากลุ่ม คือ ปัญหาการบริหารงบประมาณที่เกิดจากหน่วยงานอื่น ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ คือ ควรมีการจัดประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงานอื่นกับองค์การบริหาร

ส่วนตำบลถึงกฎระเบียบ อำนาจหน้าที่ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลสามารถกระทำได้ให้หน่วยงานอื่นเข้าใจตรงกันน่าจะนำไปสู่ความเข้าใจที่ดีขึ้นและสามารถทำให้ปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนตำบลน้อยลงได้

4. ด้านการควบคุมงบประมาณ คือ ปัญหาการบริหารงบประมาณเนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมในการควบคุม และตรวจสอบการใช้งบประมาณจากประชาชน และภาคเอกชน ($\bar{X} = 2.50$) ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ คือ

4.1 ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี โดยมีตัวแทนของประชาชน และภาคเอกชนร่วมเป็นกรรมการด้วย

4.2 ให้ความรู้กับประชาชนให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นตนเอง เช่น จัดโครงการเวทีประชาคมเพื่อให้ประชาชนร่วมกิจกรรมทำให้รู้สึกว่าการบริหารราชการไม่หนักแล้วและให้เขารู้สึกว่าเขามีความสำคัญกับชุมชนที่อาศัยอยู่

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนตำบล

2.2 ควรศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกองค์กรบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบล เพื่อจะได้เข้าใจสภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงบประมาณของคณะผู้บริหารในองค์กรบริหารส่วนตำบล

บรรณานุกรม

กรมการปกครอง. (2556). องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์กรบริหารส่วนตำบล. ค้นเมื่อ

27 พฤศจิกายน 2556, จาก <http://www.dla.go.th/work/abt/index.jsp>

กาญจนา กิณรี. (2553). ปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัด

มหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

โกวิท พวงงาม. (2550). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : บริษัท ส.เอเชียเพรส (1989) จำกัด.

ไทรรัตน์ โภคพลากรณ์. (2547). การบริหารคลังและงบประมาณสาธารณะ: แนวคิดและทฤษฎี.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สกันธ์ วรรณวัฒนา. (2551). การบริหารการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ :

บริษัท ออฟเซ็คทรีเอชั่น จำกัด.

อาณัติ สัจจันไชย. (2550). ปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่

อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ropic. มหาสารคาม :

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.